

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1-1
บทที่ 2 ผลการศึกษา	
หน่วยที่ 2.1 สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก	2.1-1
หน่วยที่ 2.2 สถานประกอบกิจการและส่งออก	2.2-1
หน่วยที่ 2.3 รายงานผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน	2.3-1
หน่วยที่ 2.4 ผลการสัมภาษณ์	2.4-1
บทที่ 3 การเปรียบเทียบกฎหมาย	
หน่วยที่ 3.1 กฎระเบียบ/มาตรการทางการค้าของประเทศคู่แข่ง	3.1-1
หน่วยที่ 3.2 กฎระเบียบ/มาตรการทางการค้าของประเทศคู่ค้า	3.2-1
หน่วยที่ 3.3 การเปรียบเทียบกฎหมายทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประเทศจีน อินโดนีเซีย เวียดนาม	
หน่วยที่ 3.3.1 กฎหมายแรงงาน	3.3.1-1
หน่วยที่ 3.3.2 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การป้องกันเพลิงและหนีไฟ	3.3.2-1
หน่วยที่ 3.3.3 การจัดการเกี่ยวกับไฟฟ้า	3.3.3-1
หน่วยที่ 3.3.4 การจัดการเกี่ยวกับเครื่องจักร	3.3.4-1
หน่วยที่ 3.3.5 การจัดการเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย	3.3.5-1
หน่วยที่ 3.3.6 การจัดการเกี่ยวกับพื้นที่การทำงานและสถานที่ทำงาน	3.3.6-1
หน่วยที่ 3.3.7 การบริการทางการแพทย์และปฐมพยาบาล	3.3.7-1
หน่วยที่ 3.3.8 การสุขาภิบาลและสวัสดิการ	3.3.8-1
หน่วยที่ 3.3.9 การบริหารด้านความปลอดภัย	3.3.9-1
หน่วยที่ 3.3.10 การจัดการความปลอดภัยในหอพัก	3.3.10-1
หน่วยที่ 3.4 การเปรียบเทียบกฎหมายทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น	
หน่วยที่ 3.4.1 กฎหมายแรงงาน	3.4.1-1
หน่วยที่ 3.4.2 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การป้องกันเพลิงและหนีไฟ	3.4.2-1
หน่วยที่ 3.4.3 การจัดการเกี่ยวกับไฟฟ้า	3.4.3-1
หน่วยที่ 3.4.4 การจัดการเกี่ยวกับเครื่องจักร	3.4.4-1
หน่วยที่ 3.4.5 การจัดการเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย	3.4.5-1
หน่วยที่ 3.4.6 การจัดการเกี่ยวกับพื้นที่การทำงานและสถานที่ทำงาน	3.4.6-1
หน่วยที่ 3.4.7 การบริการทางการแพทย์และปฐมพยาบาล	3.4.7-1
หน่วยที่ 3.4.8 การสุขาภิบาลและสวัสดิการ	3.4.8-1
หน่วยที่ 3.4.9 การบริหารด้านความปลอดภัย	3.4.9-1
หน่วยที่ 3.4.10 การจัดการความปลอดภัยในหอพัก	3.4.10-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 บทสรุป	4-1
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	5-1
บทที่ 6 การสัมมนาระดมความคิดเห็น	6-1
เอกสารอ้างอิง	7-1
ภาคผนวก	8-1

สารบัญตาราง

		หน้า
บทที่ 1 บทนำ		
ตารางที่ 1	แสดงสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2542-2546 (ด้านเศรษฐกิจสหรัฐ)	1-13
ตารางที่ 2	โรงงานเป้าหมายและโรงงานตัวอย่าง	1-16
บทที่ 2 ผลการศึกษา		
หน่วยที่ 2.1 สถานประกอบการกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก		
ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตามการส่งออก	2.1-12
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม เขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	2.1-12
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม ที่ตั้งของสถานประกอบการ	2.1-13
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล	2.1-16
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม ประเภทสินค้าที่ผลิต	2.1-16
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม วัตถุดิบที่นำเข้า	2.1-17
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม อายุต่ำสุดของพนักงานชาย	2.1-18
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม อายุสูงสุดของพนักงานชาย	2.1-19
ตารางที่ 9	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม อายุต่ำสุดของพนักงานหญิง	2.1-20
ตารางที่ 10	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม อายุสูงสุดของพนักงานหญิง	2.1-20
ตารางที่ 11	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน	2.1-21
ตารางที่ 12	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตาม จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์	2.1-22
ตารางที่ 13	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตามวันหยุด	2.1-22

สารบัญตาราง (ต่อ)

บทที่ 2 ผลการศึกษา	หน้า
หน่วยที่ 2.1 สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก	
ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ระยะเวลาพักในแต่ละวัน (นาทีก)	2.1-23
ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การแบ่งกะทำงาน	2.1-25
ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ชั่วโมงการทำงานต่อกะ	2.1-26
ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การทำงานล่วงเวลา	2.1-26
ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ชั่วโมงการทำงานล่วงเวลา	2.1-27
ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การมีสหภาพแรงงาน	2.1-27
ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การจัดสวัสดิการ	2.1-28
ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การดูแลส่งเสริมสุขภาพของพนักงาน	2.1-29
ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การบริหารงานและการจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัย	2.1-31
ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การใช้สารเคมี	2.1-34
ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การป้องกันและระงับอัคคีภัย	2.1-37
ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า	2.1-39
ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ความปลอดภัยเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและเครื่องจักร	2.1-40
ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม สภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน	2.1-43

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 ผลการศึกษา	
หน่วยที่ 2.1 สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก	
ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม การฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยและอาชีวอนามัย	2.1-46
หน่วยที่ 2.2 สถานประกอบกิจการและส่งออก	
ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม เขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	2.2-12
ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ที่ตั้งของสถานประกอบกิจการ	2.2-12
ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนก ตามผู้ให้ข้อมูล	2.2-14
ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ประเภทสินค้าที่ผลิต	2.2-15
ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม วัตถุดิบที่นำเข้า	2.2-16
ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม จำนวนประเทศคู่ค้า	2.2-17
ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ประเทศคู่ค้า (n=225)	2.2-17
ตารางที่ 36 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม จำนวนประเทศคู่แข่ง	2.2-20
ตารางที่ 37 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ประเทศคู่แข่ง (n=225)	2.2-20
ตารางที่ 38 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนก ตามการมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	2.2-21
ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม จำนวนปัญหาและอุปสรรค	2.2-22
ตารางที่ 40 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม ปัญหาและอุปสรรคในด้านการดำเนินกิจกรรม (n =225)	2.2-22
ตารางที่ 41 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตาม อายุต่ำสุดของพนักงานชาย	2.2-25

สารบัญตาราง (ต่อ)

บทที่ 2 ผลการศึกษา	หน้า
หน่วยที่ 2.2 สถานประกอบกิจการและส่งออก	
ตารางที่ 42 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามอายุสูงสุดของพนักงานชาย	2.2-26
ตารางที่ 43 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามอายุต่ำสุดของพนักงานหญิง	2.2-26
ตารางที่ 44 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามอายุสูงสุดของพนักงานหญิง	2.2-27
ตารางที่ 45 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน	2.2-27
ตารางที่ 46 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์	2.2-28
ตารางที่ 47 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามวันหยุดต่อสัปดาห์	2.2-28
ตารางที่ 48 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามระยะเวลาพักในแต่ละวัน (นาทึ่)	2.2-29
ตารางที่ 49 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการแบ่งกะทำงาน	2.2-30
ตารางที่ 50 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามชั่วโมงการทำงานต่อกะ	2.2-30
ตารางที่ 51 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการทำงานล่วงเวลา	2.2-30
ตารางที่ 52 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามชั่วโมงการทำงานล่วงเวลา	2.2-31
ตารางที่ 53 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการมีสภาพแรงงาน	2.2-31
ตารางที่ 54 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการจัดสวัสดิการ	2.2-32
ตารางที่ 55 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการดูแลส่งเสริมสุขภาพของพนักงาน	2.2-33

สารบัญตาราง (ต่อ)

บทที่ 2 ผลการศึกษา	หน้า
หน่วยที่ 2.2 สถานประกอบกิจการและส่งออก	
ตารางที่ 56 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการบริหารงานและการจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัย	2.2-35
ตารางที่ 57 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการใช้สารเคมี	2.2-38
ตารางที่ 58 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการป้องกันและระงับอุบัติเหตุ	2.2-41
ตารางที่ 59 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า	2.2-43
ตารางที่ 60 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามความปลอดภัยเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและเครื่องจักร	2.2-44
ตารางที่ 61 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน	2.2-46
ตารางที่ 62 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการจำแนกตามการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยและอาชีวอนามัย	2.2-49

โครงการพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน
สำหรับสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันทางการค้าเสรี

ที่ปรึกษาโครงการ

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

คณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือก

(๑)	นายชัยยุทธ	ชวลิตนิกุล	รองอธิบดี	ประธานกรรมการ
(๒)	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน			กรรมการ
(๓)	ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองแรงงาน			กรรมการ
(๔)	เลขาธิการกรม			กรรมการ
(๕)	ผู้อำนวยการกองนิติการ			กรรมการ
(๖)	ผู้อำนวยการกองตรวจความปลอดภัย			กรรมการ
(๗)	ผู้อำนวยการสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน			กรรมการ
(๘)	นายมานพ	ชาญวัชชัย	นักวิชาการแรงงาน ๘ ว	กรรมการ
(๙)	นางจุฑาพนิต	บุญดีกุล	นักวิชาการแรงงาน ๘ ว	กรรมการ
(๑๐)	นายจรูญชัย	ก่อศรีพิทักษ์กุล	นักวิชาการแรงงาน ๘ ว	กรรมการ
(๑๑)	นายณรินทร์	บุญพร้อม	นักวิชาการแรงงาน ๘ ว	กรรมการ
(๑๒)	นางสุวรรณา	ธนพิทักษ์	นักวิชาการแรงงาน ๖ ว	กรรมการ
(๑๓)	นายนิยม	โกควนิช	นักวิชาการแรงงาน ๕	กรรมการ

**โครงการพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน
สำหรับสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก
ที่ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันทางการค้าเสรี**

เสนอ

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

ISBN 974-9717-66-x

ดำเนินการโดย

ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

420/1 ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 02-3548535, 02-6444069-70 โทรสาร 02-3548561

คณะผู้ศึกษา

ผู้อำนวยการโครงการ
ผู้จัดการโครงการ

รศ.ดร.วิทยา อยู่สุข
รศ.ดร.พรพิมล กองทิพย์

คณะผู้ศึกษา

นายแพทย์สุทธินันท์ ฉันท์ธนกุล
นางสาวไพพรรณ พิทยานนท์
นางสาวนิตยา คงขวัญเมือง
นางสาวชมพูนุท อ่อนช้อย
นายเอกวิชัย เอกไทยเจริญ

ผู้ประสานงานโครงการ

นางสาวมัลลิกา โสควิลัย

ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

420/1 ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 02-3548535, 02-6444069-70 โทรสาร 02-3548561

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้ทำการศึกษา ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ขอขอบคุณ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ที่สนับสนุนโครงการทุกด้าน ทั้งทางด้านงบประมาณ วิชาการ การประสานงานโครงการ การให้ความช่วยเหลือจนโครงการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอธิบดี และรองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ผู้อำนวยการสถาบันความปลอดภัย ผู้อำนวยการกองตรวจความปลอดภัย ประธานคณะกรรมการตรวจรับงาน คณะกรรมการตรวจรับงานทุกท่าน

ขอขอบคุณผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานทั้ง 12 แห่ง ที่ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานโครงการในการจัดส่งแบบสอบถาม และอำนวยความสะดวกในการติดต่อสถานประกอบกิจการที่ทำการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณสถานประกอบกิจการที่ได้ทำการศึกษาทุกแห่งที่ให้ความร่วมมือ เป็นสถานประกอบกิจการต้นแบบ และให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตรวจวัดสิ่งแวดล้อม การจัดส่งเจ้าหน้าที่มาร่วมโครงการจนโครงการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สุดท้าย ขอขอบคุณคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ที่อนุญาตให้คณะผู้ศึกษาทำการศึกษาในโครงการนี้

คณะผู้ศึกษาวิจัย

ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล